

Hvorfor er Olgerdiget genskabt her?

Olgerdiget ved Olmersvej

I dag kender vi kun Olgerdigets præcise forløb på kortere strækninger. Enten dér, hvor man er stødt på egepæle i engområder, dér hvor luftfotos har afsløret spor i de dyrkede marker, eller dér, hvor der er lavet arkæologiske undersøgelser.

Et bevaret stykke af Olgerdiget fandtes lige præcis her, hvor du står nu på Olmersvej. Vejen er i dag en blind vej, som udgør en del af den gamle Bjerndrupvej, der løb på en vejdæmning.

I 1920'erne blev der gravet tørv på engene ud mod Tinglev Sø, og ca. 50 m syd for vejdæmningen stødte man på egepæle, som viste sig at være resterne af en palisade.

Fortidsmindet blev fredet i 1932 og en beskyttelseszone på 20 meter i bredden oprettet uden om fortidsmindet. Fredningszonen er afmærket med to granitsten med fredningsmærker, som stadig står ude i landskabet mod syd.

Men arealet under vejdæmningen blev ikke fredet, og derfor kunne Museum Sønderjylland, Arkæologi Haderslev i 2020-21 foretage en arkæologisk undersøgelse af den del af Olgerdiget, som lå under mulden lige her. Her havde vi mulighed for at få de bedst bevarede spor af diget, og ud fra disse spor har vi kunnet genskabe Olgerdiget, som det så ud på dette sted.

Udgravet ad flere omgange

I årenes løb er der lavet tre større og en del mindre, men systematiske, undersøgelser på arealet omkring Olgerdiget ved Olmersvej. I 1963 foretog historiker Vilhelm La Cour en udgravning på området for Nationalmuseet. Den næste store udgravning fandt sted i 1972 under ledelse af museumsinspektør Hans Neumann fra Haderslev Museum. I 1984 og i 1990 fulgte nogle mindre prøvegravninger.

I 2020 gennemførte Museum Sønderjylland under ledelse af arkæolog Lisbeth Christensen en arkæologisk undersøgelse forud for rekonstruktionen af Olgerdiget. Da arkæologerne fjernede et 16 meter bredt og 20 meter langt stykke af vejdæmningen ved Olmersvej, hvor den skærer Olgerdigets forløb, kom to parallelle rækker af palisader og sporene af en voldgrav til syne.

Omkring 100 år mellem palisaderne

Hver palisade består af en enkelt række stolper af egetræ. Stolperne står tæt og nogle er runde, andre er firkantede. 14 af stolperne kunne dateres ved hjælp af analyser af årringe, også kaldet dendrodatering.

Analyserne viste, at de to palisader havde forskellig alder. Den ældste stolpe stod i den østlige palisade og træet var fældet i foråret 42 e.Kr. mens den yngste stolpe stod i den vestlige palisade. Den blev fældet engang efter 127. e.Kr. og er altså omkring 100 år yngre.

På bunden af voldgraven lå en stolpe, der var 2,60 meter lang. Det var den længste stolpe, der blev fundet, og længden giver et fingerpeg om, hvor høj palisaden kan have været.

Olgerdiget genskabt i anledning af Genforeningsåret

På stedet, hvor du nu står, er Olgerdiget blevet genskabt i naturtro størrelse med palisader, vold og voldgrav. Denne rekonstruktion var mulig, fordi vi fra de arkæologiske undersøgelser har fået rigtig megen ny viden om Olgerdiget og om, hvordan anlægget har set ud lige her.

I første omgang er det kun den ældste og østligste af palisaderne, der er genrejst. Palisaden er placeret direkte oveni den gamle palisadegrøft og den nye voldgrav følger den forhistoriske voldgravs forløb.

Rekonstruktionen af anlægget er foregået i et samarbejde mellem bygherren Tinglev Forum, entreprenør Mads Vejrup A/S og Museum Sønderjylland, Arkæologi Haderslev.

Projektet blev skabt som markering af Genforeningsåret, på det sted hvor Olgerdiget oprindeligt har stået.

Olgerdiget er fra det 1. århundrede e.Kr og den ældste grænsemarkering, vi kender. Siden kom Dannevirke, Kongeågrænsen og i 1920 fik vi den landegrænse, vi kender i dag.